

Cessâs'ın Ahkâmü'l-Kur'ân'ında Kıraatlerin Ahkâma Tesiri: Tahâret Babı Örneği

Ayşenur Koçak

 <https://orcid.org/0009-0008-7972-6408> | aysenur.kilic@hotmail.com

Öğr. Gör., Pamukkale Üniversitesi, Denizli, Türkiye

Öz

Bu çalışma, Cessâs'ın *Ahkâmü'l-Kur'ân*'ında yer alan tahâret bölümü özelinde, kıraatlerin ahkâm âyetleri üzerindeki etkisini konu edinmektedir. Cessâs'ın eseri özelinde fikhî hükümlerin, kıraatler sebebiyle nereden nereye taşındığını görmek ve toplumsal hayattaki uygulanabilirliğini değerlendirmek önem taşımaktadır. Bu kapsamda, Cessâs'ın *Ahkâmı*'nda yer alan kıraatlerin, tahâret babındaki âyetler örneklendirilerek, hükümleri nasıl değiştirdiğini, iki vecih arasında bir tercih yapılacağı zaman Cessâs'ın bunu hangi saiklerden yola çıkarak yaptığını geleneksel ve sosyolojik arka planı hesaba katarak özgün bir bakış açısı ile ortaya koymak bu çalışmada amaçlanmaktadır. İşbu çalışmanın odak noktası, Cessâs'ın eseri *Ahkâmü'l-Kur'ân*'ı olmuştur. Zira o, kıraatleri ele alışı, değerlendirmesi noktasında kendine has bir yöntem geliştirip bu hususta öne çıkmıştır. Cessâs'ın fıkıh-kıraat ilişkisine dâir çalışmalar mevcut iken, bu konuda en meşhur âyetlerden oluşan “Tahâret Babı” ile alakalı özel bir çalışmanın olmaması bizi bu noktada araştırmaya sevk etmiştir. Yöntem olarak çalışmamızda ilgili üç âyet Mushaftaki dizilişe riâyet edilerek kendi içerisinde sıralanmıştır. Her âyet Mushaf'ta geldiği üzere, Âsım'ın Hafs rivayeti ile verilip, manası sunulmuştur. Bu âyetin diğer okunuş şekilleri ve manaları kıraat kaynaklarındaki bilgiler ışığında beyan edilmiştir. Devamında müfessirin bu kıraat farklılığını nasıl tahlil ettiği, hangi yöntemleri geliştirdiği ve son noktada hangi hükme vardığı, onu bu hükme iten saikler ile beraber ortaya konulmaya çalışılmıştır. Kur'ân'ı sahih kıraatlerin tamamını içerisinde barındıran bir kitap olarak gördüğümüzde, Kur'ân adına söz söylenileceği zaman kıraat farklılıklarının dikkate alınmasının elzem olduğu anlaşılmıştır. Her âyetin sonunda günümüze bakan veçhesi ile âyetler değerlendirilmiş, farklı kıraatlerden çıkan hükümlerin hayatın içerisinde aslında ne kadar uygulanabilir olduğu sonucuna varılmıştır. Cessâs'ın üç âyette de meşhur olan kıraatleri tercih ederek hüküm verdiği görülmüş, fakat onu bu sonuca iten sebebin kıraatlerin sahih-şâz şeklinde teorik sınıflandırılması değil; mezhebi faktörle birlikte zihninin arka planında olan mevcut geleneksel birikimin sosyolojik yansıması olduğu tespit edilmiştir. Metodun müspet ve menfi yönlerine atıf yapılarak, bu çalışmanın geleneği yorumlamada günümüz araştırmacılarına ne tür katkılar sağladığı ayrıca kritik edilmiştir. Yine tahâret babı gibi Cessâs'ın *Ahkâmı*'nda kıraatlere temas ettiği başka bablar araştırılarak, mana ve hüküm boyutlarının günümüz fikhî meselelerine yansımaları, toplumsal fayda ve şahsi meselelere uygulanabilirliği üzerinde çalışmaların eksik olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmanın

sonunda bu alanda akademik araştırma yapacak olanlara yönelik teklif ve temennilerde bulunulmuştur.

* Bu çalışma Doç. Dr. Emrah Dindi danışmanlığında devam etmekte olduğumuz “Kıraatlerin Ahkâm Tefsirlerine Yansıması ve Etkileri” başlıklı doktora tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Tefsir, İslam Hukuku, Kıraat, Cessâs, Ahkâmü'l-Kur'ân, Tahâret Babı, Kıraat Vecihleri.

Etik Beyan	Bu çalışma, Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulan “Cessâs'ın Ahkâmü'l-Kur'ân'ında Kıraatlerin Ahkâma Tesiri: Tahâret Babı Örneği” adlı tebliğin özetidir.
Türü	Bildiri Özeti
Geliş Tarihi	11.07.2023
Kabul Tarihi	06.08.2023
Yayın Tarihi	08.08.2023
Kategori	Sanat ve Beşeri Bilimler, Dini Araştırmalar, İlahiyat, Sosyal ve Davranış Bilimleri, Hukuk
Araştırma Alanı	Tefsir, Kıraat
Sempozyum	:
Adı	3. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu
Web	https://sempozyum.okuokut.org/index.php/tsbs/article/view/394
Yer ve Tarih	Çevrim İçi - 26-31 Ağustos 2023
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi; Oku Okut Derneği
Bildiri Oturum Bilgisi	21. Oturum - 30 Ağustos 2023 Çarşamba 15:00 - 16:30
Telif Hakkı	© 2023 Ayşenur Koçak. Yazar telif hakkını elinde tutarak yayımcıya uygun lisans ile yayım izni vermiştir.
Lisans	
Yayımcı	Oku Okut Yayınları
Kaynak Gösterimi	Koçak, Ayşenur. “Cessâs'ın Ahkâmü'l-Kur'ân'ında Kıraatlerin Ahkâma Tesiri: Tahâret Babı Örneği”. 3. <i>Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu Bildiri Özetleri Kitabı</i> . ed. Abdullah Demir. 237-240. Ankara: Oku Okut Yayınları, 2023. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.54

The Influence of the Recitations (Qirā'āt) on the Rulings in al-Jaṣṣās' Ahkām al-Qur'ān: The Case of Chapter on Ṭahārah

Ayşenur Koçak

 <https://orcid.org/0009-0008-7972-6408> | aysenur.kilic@hotmail.com
Pamukkale University, Denizli, Türkiye

Abstract

The general subject of this study is the reflections of the recitations (Qirā'āt) on the verses of ahkām. The specific subject is how influential the recitations are in the verses that al-Jaṣṣās deals with under the title of Ṭahārah (Cleanliness) in his Ahkām al-Qur'ān. This study is important in terms of the inevitability of its applicability in social life and in terms of seeing how the rulings of the three verses that al-Jaṣṣās deals with in the Ṭahārah section of his Ahkām al-Qur'ān are interpreted differently due to the recitation. This study aims to reveal how the recitation in al-Jaṣṣās' Ahkām change the rulings by exemplifying the verses in the chapter on Ṭahārah, and to reveal the motives of al-Jaṣṣās when he makes a choice between the two versions from a unique perspective by taking into account the traditional and sociological background. The focal point of this study is al-Jaṣṣās's Ahkām al-Qur'ān, which has developed a unique methodology in terms of its approach and evaluation of the recitations among the Ahkām tafsirs. While there are studies on the relationship between jurisprudence (fiqh) and Qur'ān in al-Jaṣṣās, the lack of a special study on the most famous verses on this subject, the “Ṭahārah chapter”, has led us to research at this point. As a methodology, the three related verses are listed in their own order in accordance with the sequence in the Muṣḥaf. Each verse is given as it appears in the Muṣḥaf with the Hafs narration of Asim, and its meaning is presented. Other recitations and meanings of this verse are explained in the light of the information in the recitation sources. Subsequently, it is tried to reveal how the commentator (mufasssır) analyzed this qiraat differences, which methods he developed, and which judgment he reached at the last point, together with the motives that pushed him to this judgment. When we see the Qur'ān as a book that contains all the authentic recitations, it is understood that it is essential to take into account the recitation differences when speaking on behalf of the Qur'ān. At the end of each verse, the verses were evaluated from the perspective of the present day, and it was concluded how applicable the provisions that emerged from recitation differences were actually applicable in life. It was seen that al-Jaṣṣās preferred the famous recitations in all three verses, but the reason that led him to this conclusion was not Theoretical classification of the recitation as ṣaḥīḥ. - shādh, but the sociological reflection of the existing traditional accumulation in the background of his mind along with the sectarian factor. By referring to the positive and negative aspects of the method, the contribution of this study to contemporary scholars in interpreting the tradition is also criticized. We have also investigated other chapters in al-Jaṣṣās' Ahkām al-Qur'ān, such as the chapter on Ṭahārah, and concluded that there is a lack of studies on the reflections of the meaning and ruling dimensions on today's fiqh issues, social benefit and

applicability to personal issues. Suggestions and wishes are made for those who will conduct academic research in this field.

* This study is based on his Ph.D. dissertation titled “Reflection and Effects of Qirā’āt on Aḥkām Tafsīrs” which is under the supervision of Assoc. Prof. Dr. Emrah Dindi.

Keywords

Tafsīr, Islamic Law, Qirā’āt, al-Jaṣṣās, Aḥkām al-Qur’ān, Ṭahārah Chapter, Recitation Differences.

Ethical Statement	This paper is a summary of the study titled “The Influence of the Recitations (Qirā’āt) on the Rulings in al-Jaṣṣās’ Aḥkām al-Qur’ān: The Case of Chapter on Ṭahārah” presented at the 3rd Turkish Symposium of Social Science.
Type	Conference Proceeding
Received	2023-07-11
Accepted	2023-08-06
Published	2023-08-08
Category	Art & Humanities, Religion & Theology, Social and Behaviour Sciences, Law
Research Area	Religious Studies, Tafsīr - Qirā’ah
Conference	:
Title	The 3rd Turkish Symposium of Social Sciences
Web	https://sempozyum.okuokut.org/index.php/tsbs/article/view/394
Location & Date	Online - August 26-31, 2023
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt University; Oku Okut Association
Proceeding Session	Session 21 - August 30, 2023, Wednesday 15:00 - 16:30
Copyright	© 2023 Ayşenur Koçak. The author retains the copyright and provides the publisher with a proper license to publish.
License	
Publisher	Oku Okut Press
Citation	Koçak, Ayşenur. “The Influence of the Recitations (Qirā’āt) on the Rulings in al-Jaṣṣās’ Aḥkām al-Qur’ān: The Case of Chapter on Ṭahārah”. <i>The 3rd Turkish Symposium of Social Sciences: The Book of Abstracts</i> . ed. Abdullah Demir. 237-240. Ankara: Oku Okut Press, 2023. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.54